

EINDVERSLAG

FLOWERS en FOOD

Blauwdruk voor ketenregie in de aspergeteelt

30 september 2014

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	3
2. Uitgevoerde activiteiten en behaalde resultaten	3
Fase A voorbereiding en conceptontwikkeling (dec. 2011 – sept. 2014)	3
Fase B pilotfase opkweek Fortems planten (april 2013 – sept. 2014)	4
Fase C nazorgfase (aug. 2012 – sept. 2014)	4
3. Uitkomsten project.....	4
4. Financieel.....	5
BIJLAGE 1	6

1. Aanleiding

Het project “blauwdruk voor ketenregie in de aspergeteelt” is in februari 2012 van start gegaan omdat er in vollegrondgroentesector door forse volume en prijsdalingen vele miljoenen euro's aan productiewaarde verloren gaan. Dit geldt ook voor de aspergeteelt. De concurrentie is moordend en er bestond geen samenwerking in de keten van de aspergekweek en –teelt. Met behulp van ketensamenwerking zou de branche minder onder druk komen te staan en kunnen er nieuwe marktkansen ontstaan. Teboza heeft in samenwerking met kwekerijen en telersverenigingen het initiatief genomen om hier een antwoord op te geven. Het project was gericht de ontwikkeling van een blauwdruk voor ketensamenwerkingen (kweker - teler – afnemer) met als centrale punt de introductie van een onderscheidend aspergeras “Fortems” als pilot.

2. Uitgevoerde activiteiten en behaalde resultaten

Door vertraging van een aantal projectactiviteiten zijn de resultaten van het project behaald per 1 oktober 2014. Onderstaand wordt per fase weergegeven welke resultaten behaald zijn in de afgelopen periode.

Fase A voorbereiding en conceptontwikkeling (dec. 2011 – sept. 2014)

Controle en begeleidingsmodel ontwikkeld

Het controle- en begeleidingsmodel is ontwikkeld. Er is een teeltadviseur / technische projectleider aangesteld per augustus 2013. Hij heeft contact met de kwekers en de telers en past het controle en begeleidingsmodel vanaf de oogst in 2014 toe. Dit model is op maat ontwikkeld door Soft Solutions BV en is gebaseerd op een logistiek monitoringsprogramma. Met dit systeem wordt de gehele keten van het asperge ras Fortems beheerd, van kweker tot verkopende organisatie. Op dit moment heeft de teeltadviseur de kweker registratie op orde. De volgende laag, de teler registratie, wordt in het najaar van 2014 gevuld om uiteindelijk op basis van de verkoop registratie vanaf 2015 een beeld te krijgen van de daadwerkelijke kosten en opbrengsten in de keten.

Opzetten ketenregie: samenwerking in de keten is tot stand gebracht

Met de komst van de teeltadviseur worden de samenwerkende partijen in het project begeleid en uitgebreid. Echter de samenwerking met de handel is door externe factoren moeizaam verlopen. Veiling ZON werkt graag samen in dit project, afstemming vindt voortdurend hierover plaats. Echter (prijs) kartelvorming vormt een juridisch obstakel in deze samenwerking. Overleg met de Autoriteit Consument & Markt heeft hierin plaatsgevonden, dit heeft echter nog niet geleid tot een duurzame oplossing. Daarnaast is de samenwerking met Langfruit in Venlo (onderdeel van Van Rijn Group), door faillissement in augustus 2013, niet uit de verf gekomen. Van der Staay Food Group heeft de activiteiten van Van Rijn Group overgenomen. De gesprekken over ketensamenwerking zijn medio 2014 weer gestart. Komend jaar zullen nadere afspraken gemaakt worden hoe deze samenwerking vorm krijgt.

Marketingactiviteiten gericht op promotie aspergeras Fortems

Op het gebied van marketing zou Nunhems haar deskundigheid inzetten. Doordat alle aandacht is uitgegaan naar een volwaardige zaadproductie (zie fase B) is deze rol niet uit de verf gekomen. Omdat Teboza en de kwekers het belang zien dat Fortems een goede marktintroductie kent in de toekomst, is er door Teboza flink geïnvesteerd in PR campagnes en promotie. Het ras wordt gepresenteerd tijdens netwerkbijeenkomsten en beurzen. Ten behoeve van deze activiteiten heeft Teboza afgelopen jaar een nieuwe entiteit opgericht,

namelijk TNSA BV. De begeleiding bij de teelt van Fortems en de promotie van het specifieke ras worden onder deze naam uitgevoerd en in de markt gezet.

Fase B pilotfase opkweek Fortems planten (april 2013 – sept. 2014)

Optimale kweek Fortemsplant

Door de vertraagde zaadproductie door Nunhems waren er in 2013 te weinig planten om een eerste introductie van het ras Fortems goed plaats te laten vinden. Dit is ook de belangrijkste reden van de vertraging van de projectresultaten. De eerste (grootschaligere) Fortems planten op proefbasis bij telers is pas in het voorjaar van 2014 gerealiseerd. Dit is ook de reden dat de uitvoering van het controle- en begeleidingsmodel later gestart is. De teeltadviseur heeft daarom na de oogst van 2014 pas de juiste gegevens voorhanden om het model volledig te vullen. Met deze ervaringsgegevens gaat de teeltadviseur actief aan de slag om de samenwerkingspartners uit te breiden.

Fase C nazorgfase (aug. 2012 – sept. 2014)

Tevredenheidsonderzoek is uitgevoerd

Een student van de Hogere Agrarische School in Den Bosch heeft onder begeleiding van de teeltadviseur medio 2014 een (tevredenheids) onderzoek uitgevoerd over de ervaringen van de samenwerkende partijen bij de ketenregie.

Evaluatie pilot gericht op kweek van Fortems

Het onderzoek vormt de basis voor de evaluatie van het project. Op basis hiervan past de teeltadviseur de modellen en de vorm van ketenregie aan.

3. Uitkomsten project

Omdat het vullen van monitoringsmodel vanaf de zomer van 2014 pas optimaal kon plaatsvinden, zijn de uitkomsten nog niet volledig zichtbaar.

Uit de evaluatie is gebleken dat het introduceren van een onderscheidend aspergeras in een ketenaanpak de volgende ervaringen heeft opgeleverd:

- Door de ketenaanpak wordt een onderscheidend aspergeras bewuster geïntroduceerd en gepositioneerd. Dit leidt zondermeer tot een kwalitatief betere afzet in de markt.
- Door met een beperkt aantal aanbieders te werken (topsegment) wordt de kwaliteit van het product gewaarborgd en blijft de prijs stabiel.
- Met behulp van een logistiek monitoringsysteem (controle en begeleidingsmodel) blijft de bewaking op de kwaliteit van het product gegarandeerd. Dit heeft zijn invloed op de slaagkans van de introductie van het onderscheidende ras "Fortems".
- Het is noodzakelijk om een controle- en begeleidingsmodel (logistieke monitoring) te hanteren bij ketensamenwerking. Hiermee wordt inzicht verkregen in de verschillende fasen van het proces per keten en kan bijsturing (sneller) plaatsvinden.
- De begeleiding door de teeltadviseur / technisch projectleider is hierbij essentieel. Hij heeft de contacten met de ketenpartners en kan coördineren om introductie van het ras "Fortems" te doen slagen. Met zijn kennis en kunde wordt een ketenorganisatie professioneel en duurzaam opgezet.
- De procesmatige aanpak (blauwdruk) bij ketensamenwerking kan worden toegepast bij andere producten in de vollegrondsector.

4. Financieel

Bij de financiële realisatie van het project zijn er meer personele uren ingezet dan begroot. Met name de begeleiding van het project, de afstemming in de keten en de communicatie over het nieuw Fortems ras heeft meer tijd in beslag genomen.

In het eerste jaar heeft Teboza als ketenregisseur een flinke investering in tijd hiervoor geleverd. De teeltadviseur / technisch projectleider is pas vanaf medio 2013 actief in de keten en heeft zijn volwaardige uren ingezet om het controle en monitoringsmodel op te zetten en te introduceren.

Daarnaast heeft Teboza als ketenregisseur de markt actief benaderd en het ras gepromoot. Om het subsidieproject te coördineren is de financieel adviseur van Teboza betrokken geweest ten behoeve van de procesmatige en financiële begeleiding.

Omdat Teboza de marketingrol sterker naar zich toegetrokken heeft, zijn ook hierin bij de implementatie meer kosten gemaakt. De kosten van de implementatie van het monitoringssysteem zijn daarentegen lager uitgevallen, dit vanwege de vertragingen in het proces. Ook na de projectperiode zullen ten behoeve van het monitoringssysteem nog activiteiten gaan plaatsvinden en daarmee kosten gemaakt worden, deze zijn in de financiële realisatie van het project buiten beschouwing gelaten.

De apparatuurkosten waren niet begroot, toch zijn er t.b.v. de introductie en promotie van het ras Fortems behoorlijke kosten (bijna 25.000 euro) hiervoor gemaakt. Deze worden niet meegenomen in de realisatie van de projectkosten omdat deze niet zijn opgenomen in de begroting. Voor het totale project en de resultaten hiervan, vinden wij het echter wel zinvol om deze doorkijk te geven.

Wat betreft de overige kosten (externe kosten) zijn er minder kosten gemaakt, slechts 50% van deze begrotingspost is gerealiseerd. Dit heeft met name te maken door het niet uitbesteden van activiteiten aan een marketingadviesbureau. De marketingactiviteiten zijn door eigen uren ingezet.

BIJLAGE 1

Websamenvatting

Er is een duurzame en krachtige ketensamenwerking tussen kwekers, telers en afnemers in de aspergeteelt gerealiseerd. Hiermee wordt op een niet traditionele, maar innovatieve wijze de afzet van het unieke aspergeras Fortems geïntroduceerd en gepositioneerd in de markt. Met behulp van de ketensamenwerking komt de branche minder onder druk te staan en ontstaan nieuwe marktkansen. Deze aanpak beïnvloedt de consument en uiteindelijk ook de eindprijs van het product. Bij een ketenaanpak is monitoring en bijsturing van essentieel belang. Met behulp van een op maat ontwikkeld kwaliteitsbewakingssysteem wordt dit proces gewaarborgd. Hiermee wordt de optimale kwaliteit van het product gegarandeerd en wordt de specifieke aanpak in de productie en het uiteindelijke rendement inzichtelijk. De kennis en ervaring over deze vorm van ketenaanpak is toepasbaar voor de gehele vollegrondsector.